

Les antigues eren, en la immensa majoria, d'obra, desferres d'enderrocaments, gairebé totes, de pedres que amb fang o amb ciment—més amb fang que amb ciment—arribaven a tenir una certa estabilitat i els donava una remota sensació d'habitació humana. Les noves bandejaren aquests llixos, per massa entretinguts, i en llur construcció s'empraren materials més fràgils però més manejables.

Generalment, totes elles estan construïdes a base d'uns pilars de maons—vells, com és de suposar—, o, amb més freqüència, d'uns pals de fusta a cada un dels quatre angles i per paret mestra un encanyissat rebossat amb ciment o fang per les dues cares. Per sostre unes fustotes velles, corcades; per taulada, llaunes o cartó-cuiro. Com a trespol, la terra.

La gran majoria no tenen més que una habitació de quatre a cinc metres; en algunes, més grans, hi ha una embrionària divisió en habitacions a base de fustes velles, restes de caixes, i de borrasses i arpilleres.

El doctor Pons i Freixa ens parla també d'una agrupació de 25 vagons de ferrocarril vells en els tallers de la Companyia del Nord, en els quals vagons la Companyia deixava viure a altres seus, alguns d'ells amb família bastant nombrosa. "Viuen en un caixó", diu el doctor Pons. Potser a aquestes hores ja no existeixin aquests grups perquè l'any 1922 l'empresa, arrepentida de la seva generositat, els deshauciava, sense oferir-los però, altra forma d'habitació.

En totes les agrupacions que estudia el doctor Pons i Freixa, és gairebé constant la manca de comunes i de lloc on llançar les aigües brutes. L'amic Mira sosté que els habitants de Magòria van a fer les seves feines a la Riera, amb un acord previ que assenyalava hores determinades per a cada un dels dos sexes.

Encara totes aquestes pèssimes condicions, aquestes innobles condicions de vida, repugnants i tot com són, tindrien una certa excusa sanitària si aquesta construcció, indigna de viure-hi un animal, fos a ple camp, allunyada de tota convivència amb el veí per un ample espai. Però per a les barraques també ha mancat espai, com més gent treballadora ha viscut en elles, més s'han amuntegat en un radi reduït, puix necessitaven no viure molt lluny dels seus treballs. Les barraques, per poc que les condicions del terreny ho perme-

tin, es toquen les unes a les altres, les parets mitgeres disten tan sols un pam o parell de pams—espai suficient per a ésser fàcil d'omplir de brutícia i insuficient per a facilitar la neteja—; la façana està separada de les del davant per un carrer d'uns dos metres d'amplada a tot estirar.

La vida a les barraques és una cosa infecta, estar-s'hi és cosa impossible en moltes d'elles, la vida és tota al carrer, aquest carrer estret ple de brutícia, de xolls, de criatures que hi fanguen, de gossos, gats, gallines, ànecs, i àdhuc garrins que forfolen entremig de la brossa per si troben encara alguna cosa aprofitable; veïnes que es pentinen a l'aire lliure i a la vista de tothom es cerquen els paràsits.

Generalment, no tenen fonts a la vora, l'aigua és un article de luxe i, com a tal, no en fan gaire despesa. A les barraques de Magòria—és la vida barraquenya que conec més i em serveix de patró—, hi havia una font a baix, a la Granvia, i una altra a dalt, a dintre l'Exposició. La de l'Exposició no era tal font, era un canó que s'enxufava a la boca de manguera i que no funcionava més que de set a nou del matí; passada aquesta hora es tancava, com també la porteta de l'Exposició que donava a les barraques, perquè els seus veïns no l'utilitzessin per a anar a casa i passessin pel camí veïnal, ple de pols i de pedruscall, que va a les pedreres; els barraquenys eren molt mal mirats dintre el recinte. Ara fa poc vaig veure que havien construït una font a la paret defensiva del terraplè de cara a aquest camí veïnal. Ja han tardat bastants anys els nostres regents de la cosa pública a adonar-se'n d'una reforma tan fàcil.

L'adquisició de l'aigua és un problema dificultós per a aquella bona gent. Jo els he vist amb tots els atuellss possibles, cantis, galledes, garrafes, caceroles, pots, palanganes, anar a la recerca d'ella. En els dies secs, la pols dels camins forma un núvol espès i greixós que mastegues en respirar; els dies plujosos, els camins són intransibles, el terreny argilós aguanta l'aigua dels xolls i l'humiditat dies i dies i no pots caminar sinó amb gran prudència per por d'una relliscada. Quan he vist algun dels veïns rentar-se la cara, l'he considerat com un ésser superior, un esperit selecte que oferia a un gaudi caríssim una sèrie d'incomoditats impertinents.

(Per excés d'original continuarà en el proper número.)